

איגרת ג'וינט-ישראל

מס' 1 - אוקטובר 1996

מפעילות ג'וינט-ישראל

ביקור של הנהלת ג'וינט-ישראל בברית-המועצות לשעבר

במהלך חודש אוקטובר השנה תצא משלחת של הנהלת ג'וינט-ישראל וכמה נציגים של המחלקה הרוסית של הג'וינט העולמי לביקור בן שבוע ימים בברית-המועצות לשעבר. המשלחת תתפצל לשלוש קבוצות - אחת לסנט-פטרסבורג, אחת לאזור הוולגה ואחת למינסק. בסופו של הביקור יתקיים דיון מסכם של המשלחת בקיב.

אשר אסטריין, מנכ"ל המחלקה לברית-המועצות לשעבר (FSU), מצפה שהביקור ייתן תנופה לתהליך מתמשך של הידוק הקשרים ההדדיים בין המחלקה לבין ג'וינט-ישראל. חברי המשלחת יתרשמו מן ההישגים והקשיים הכרוכים בפעילויות הג'וינט העולמי באזור, ויכירו את הפעילים שמתוכם נדלים מועמדים לתכניות פיתוח מנהיגות והכשרת מנהלים. תנהלת ג'וינט-ישראל תוכל ודאי להציע משוּב והמלצות מעשיות לגבי מגוון הפעילויות שייסקרו.

רק מיעוטם של חברי הנהלה ביקרו כבר בברית-המועצות. יחד עם זאת, רובם ככולם נתקלים בעולים משם במסגרת עבודתם השוטפת, ותיהא להם הזדמנות להכיר מקרוב את העולם ממנו באו עולים אלה.

(סוף בעמוד 2א)

התהליך התקציבי

התהליך התקציבי בג'וינט, שעליו ממונה חיים פקטור (מנהל האגף לתקציבים ולכספים), מתפרס על-פני השנה כולה. התהליך מורכב ומאומץ, ומבוסס על דיון פנימי נרחב בתוך ג'וינט-ישראל, שבסופו נשלחת הצעת תקציב אינטגרטיבית למרכז העולמי בג'וינט-יורק. מדי שנה מגיעים לכאן נציגי הג'וינט העולמי, להצגת הערותיהם על הצעת התקציב ולהתרשמות ודיון בלתי-אמצעיים.

תכנון תקציבי לשנת העבודה 1997:

התהליך התכנון עמד השנה בסימן של קיצוץ תקציבי בשיעור של 5% - בנוסף לקיצוץ הנומינאלי של 5% בשנת 1996 ולירידה של 15% בכוח הקנייה הדולרי בישראל בשנה האחרונה (הקיצוץ הכולל הסתכם ב-25% במשך השנתיים האחרונות).

לאחר בחינת קווי המדיניות, הוחלט לכוון משאבים רבים יותר לפעילויות בעלות השלכה מערכתית מתמשכת ולפיתוח תשתיות (ולא רק לסגירת פריים, תוך מתן תשובה לצרכים מידיים חד-פעמיים); ולמקד את הפעילות במספר אוכלוסיות יעד: ילדים ונוער, אוכלוסיות מיוחדות, קבוצות עולים בגיעות וקונים.

(סוף בעמוד 2א)

הקמת אגודה לפיתוח שירותים לילדים ולבני נוער בסיכון ומשפחותיהם

הנחות-יסוד ומטרות:

לאחר שנים של חשיבה ותכנון קורם עתה עור וגידים הרעיון של הקמת 'אגודה לפיתוח שירותים לילדים ולבני נוער בסיכון ומשפחותיהם' (שם ומני - 'ברוש') שגובש בג'וינט (בסיועו של מכון ברוקדייל). הנחות-היסוד של התכנית הן שיש לראות בילד ובמשפחה יחידת התערבות אחת, ושהתערבות יעילה, שתעביד את הילד ומשפחתו מסיכון לסיכוי, צריכה להיות כוללתית ורב-ממדית (תוך שותפות בין-מוסדית, בין-ארגונית ובין-תחומית). האגודה מבוססת על הדגם של 'אשל', האגודה לתכנון ולפיתוח שירותים למען הזקן בישראל.

האגודה אמורה להיות שותפות של גורמים ממשלתיים וממלכתיים (משרד האוצר, משרד העבודה והרווחה, משרד החינוך והמוסד לביטוח לאומי) עם ג'וינט ישראל. האגודה תעסוק בקביעת סדרי עדיפות כוללים, הקצאת משאבים ופיתוח שירותים נוספים ותכניות התערבות חדשניות, ותהווה כלי מרכזי בקידום ורווחתם של ילדים ובני נוער בסיכון ומשפחותיהם.

(סוף בעמוד 2א)

אופי האיגרת הוא רשמי-למחצה, והיא משקפת מגוון של עניינים וגישות. באיגרת ייסקרו התחומים הבאים: ידיעות על פעילות ג'וינט-ישראל (עמ' 1-2); ידיעות על המתרחש בג'וינט העולמי (עמ' 3); הג'וינט ומגמתו חברה ורווחה בישראל (עמ' 4); וידיעות המתייחסות לביטחון הג'וינטי (עמ' 5).

הדברים שהוצגו כאן הופיעו תחת השם הזמני 'איגרת ג'וינט-ישראל'. אנו פונים אליכם בבקשה להציע שם חדש וקולע לאיגרת, שיתאים לרוח המוסד ולאופי הפרסום הנוכחי.

נשמח לתרומותיכם, הערותיכם והצעותיכם לקראת הגיליונות הבאים.

אנו שמחים להביא במינכם את הגיליון הראשון של 'איגרת ג'וינט-ישראל' (שם ומני).

האיגרת נועדה להיות נדבך נוסף לערוצי התקשורת הפנים ארגונית: לפתח את התקשורת האופקית הבין-אגפית, ולקשר בין עובדי התמך לבין העובדים השדרתיים, כמו-כן - להדק את יחסי-הנוטמלן עם גורמי חוץ שיש להם גיעה ישירה לתחומי העניין והפעילות של ג'וינט-ישראל, ולשמש מצע לדו-שיח מתמשך עם גורמים אלה.

שני קווי-ייחוד לאיגרת: עצם הופעתה ככתב (בשונה ממכתוב אחרות הנהוגות בארגון); והגשתה בשפה העברית (בשונה ממסמכים ופרסומים רבים אחרים הכתובים אנגלית).

לוח תכנון פעילות

בשנת העבודה הנוכחית הונהג ילוח תכנון פעילות, המרכזו על-ידי אלן גולדברג (ראש אגף תכנון והערכה) וויקי מברוך (מנהלת לשכת המנכ"ל). הלוח מהווה חלק ממאמץ כולל לשכלול התקשורת הפנים-ארגונית - תחום בו מוצעים לסגל העובדים אמצעים טכניים וטכנולוגיים עדכניים (כמו האינטרנט, דואר אלקטרוני פנימי וחינוכי, וכיוצא בזה).

הלוח, המשמש גם מכשיר יעיל לניהול זמן, מציג שלושה סוגי מידע: אירועים קבועים; ימי עיון ואירועים אחרים במועדים ידועים מראש, וימי עיון ואירועים מתוכננים לחדש מסוים אשר המועד המדויק לקיומם טרם נקבע. הלוח מהווה הסכם בין מנהלי האגפים, האגף לתכנון והערכה והמנהל הכללי, ולפיכך כל שינוי ידרוש תיאום רחב והסכמה מראש של כל הגורמים הללו.

אגודה לפיתוח שירותים לילדים ולבני נוער בסיכון (סוף מעמוד 1א)

אוכלוסיית היעד:

אוכלוסיית היעד של האגודה תכלול ילדים ובני נוער עד גיל שמונה-עשרה ומשפחותיהם החיים בסביבה שיש בה סיכון גבוה לפגיעה בהתפתחותם הנורמטיבית, או אלה שכבר נפגעו. בכלל זה, ילדים ובני נוער או משפחותיהם התנוונים למצבים הבאים: הזנחה, התעללות, סביבה אלימה, נשירה ופעילות שולית או עבריינית. תשומת לב מיוחדת תינתן לנשים ולילדים קבוצות אוכלוסייה: המגור הערבי והמגור החרדי.

פיתוח תכניות ושירותים:

האגודה תפתח ותפיץ שירותים כגון: מרכז יום הורים-ילדים, מרכזים לגיל

הרך במגזר הערבי, שירותי יישוף לילדים עולים והוריהם, פנימייה קהילתית, מעונות משפחתיים קהילתיים, מעון יום-רב-תכליתי, מחשוב מערכות כגון: מרכזי חירום ותחנות לאם וילד; קרן לשיפוץ או בנייה של מסגרות פנימייתיות וקהילתיות במשותף עם מפעל הפיס.

התהליך התקציבי (סוף מעמוד 1א)

ביקור של נציגי הג'וינט העולמי:

ברודש יולי השנה הגיעו במסגרת הדיון התקציבי סטיב שוואגר, משנה למנכ"ל הג'וינט העולמי, ולינדה לוי, מנהלת תכנון ותקצוב בג'וינט העולמי. הדיון התמקד בדילמות מרכזיות ותכניות חדשות של כל תחום. קיצוץ תקציבי מחייב היערכות מחדש לאור חינה של סדרי העדיפויות של הארגון, במטרה לשמור על עמדתו המובילה ומידת השפעתו החברתית. דילמה מרכזית המתעוררת בעתות של קיצוץ תקציבי היא היחס בין פרויקטים קיימים ובטוחים לבין פרויקטים חדשניים ועתירי סיכון. כמו-כן מתחדדות שאלות כמו: כניסה לפרויקטים בהתאם לשיעור המימון של השותפים; והנסיגה ההדרגתית מפרויקטים ותיקים בלי לסכן את השקעת הארגון עד כה.

המבקרים בילו חלק מזמנם מסביב לשולחן הדיונים. עם זאת, נעשה מאמץ להציג בפניהם פעילויות חדשניות, ולהפגיש אותם עם אישים שונים. האורחים התרשמו באופן בלתי אמצעי משילוב עולי אתיופיה; תכנית לקידום מהנדסים (engineer upgrading); יומות ותכניות לנכים, ועוד. הם נפגשו, בין היתר, עם ראש עיריית כפר-סבא מר יצחק ולד לדיון בנושא מרכזיות השלטון המקומי והתמודדות עם הבעיות החברתיות; ועם מר יולי עופר, לדיון בשילוב של אנשי עסקים בפילנתרופיה בארץ.

ביקור של הנהלת ג'וינט-ישראל בברית-המועצות לשעבר (סוף מעמוד 1א)

אסטרין מקווה לביקור גומלין של סגל המחלקה הרוסית במפעלי הג'וינט בארץ, כדי ללמוד ממודלים המתקיימים כאן שניתן ליישם בעבודתה בברית-המועצות לשעבר.

מערכת למידע מנהלי

עד היום התקיימו בג'וינט-ישראל שתי מערכות, זו לצד זו: מערכת ממוחשבת תקציבית, ומערכת ידנית לנתונים/ תיאור פרויקטים ('הטופס הזהוב'). לאחרונה הוחלט לשלב את שתיהן למערכת מידע מנהלי ממוחשבת אחת, שתאפשר פרספקטיבות שונות: לפי אגף, סעיף תקציבי ופרויקט. המערכת תציע ממשק ידידותי למשתמש (friendly interface), שיאפשר לדלות מידע תוכני ותקציבי לפי התכים שונים (דמוגרפי, גאוגרפי, סוג אוכלוסיית היעד, סוג פעילות, ושותפים), ולעבדו בנוחות.

כמו בכל פיתוח חדש, מתעוררות גם כאן בעיות שונות. צוות הג'וינט מתמודד בימים אלה בעיקר עם שאלת ההגדרה של 'פרויקט' ומשמעותה האופרטיבית - המתמצה בקשירת כל התחייבות לפרויקטים נתונים - כדי לגבש את המסגרת שתאפשר מעבר למערכת החדשה.

פיתוח המערכת החדשה מבוצע באחריות חיים פקטור (מנהל האגף לתקציבים ולכספים), ובשיתוף עם אלן גולדברג (ראש אגף תכנון והערכה), משה אטקינס (תקציבן ראשי) ומשה נורדהיים (מנהל מחשבי הג'וינט בישראל).

בגוינט העולמי

השבת רכוש יהודי במרכז ומזרח אירופה -
שיחה עם עו"ד אליהו ששעוץ, היועץ המשפטי לגוינט-
ישראל

איליר, ארגון יהודי עולמי להשבת רכוש (World Jewish Restitution Organization - WJRO), הוקם לפני כשלוש שנים על ידי המסדות היהודיים העולמיים, כולל הגוינט העולמי. אליהו ששעוץ (היועץ המשפטי לגוינט-ישראל) משמש חבר במזכירות המצומצמת של איליר וחבר בוועד המנהל שלו כנציג הגוינט העולמי.

איליר שם לו למטרה לפגל בשם העם היהודי בעולם ברכוש היהודי הציבורי והפרטי שהוחזק או נגזל על-ידי הנאצים ותומכיהם או על-ידי ממשלות קומוניסטיות במרכז ומזרח אירופה בתקופת מלחמת העולם השנייה ולאחריה. משימה זאת תוכננה בעבודת נמלים של ליקוט מידע על רכוש (נתום) בו קיימת התקדמות רבה) ותביעתו מן הממשלות הנוגעות בדבר. המשימה קשה עוד יותר כיוון שרבות ממדינות אלה הן עניות, התהליך דורש שינויי חקיקה, ועל הרכוש השתלטו במשך השנים גורמים שונים, ובכל מקרה יש לתבוע לצורך זה את הקהילות היהודיות הקיימות בארצות אלה שהן בדרך-כלל מדולדלות וחלשות, שהשלטון רואה בהן את נציגי הקהילות היהודיות שהושמדו בשואה.

נכסי דלא-ניידי מתחלקים לעניין זה לשלוש קטגוריות: רכוש ציבורי או רכוש (כמו בתי כנסת, בתי קברות ובתי ספר); תביעות על רכוש פרטי של ניצולים או יורשיהם, ותביעות לרכוש ללא-יורשים.

השבת הרכוש הפרטי נלקטת עדיין בקשיים מרובים. תנאי מפורש במדינות רבות הוא ארוחות או מגורים באותה מדינה. התקדמות רבה יותר מתרחשת בקטגוריה של הרכוש הציבורי או הקהילתי. כמה מדינות (כמו ליטא, אוקראינה, בולגריה, רומניה, צ'כיה וסלובקיה) חוקקו חוקים להחזרת רכוש זה. למרות שמדובר עדיין ביכסים דתיים בלבד, ארוחות מהן מתחילות להבין שיש לפרש מונח זה באופן רחב. למרות קיומם של החוקים, תהליך השבת הרכוש ברבות מן המדינות מצוי עדיין בראשיתו.

הסכם ראוי לציון הושג בין איליר לבין ממשלת הונגריה, להקמת קרן משותפת לממשלת הונגריה, לקהילה היהודית ולאיליר, שתטפל בהחזרת הרכוש של הקהילה היהודית. הקרן תקבל מענק של כעשרים-ושבעה מיליון דולר ממשלת הונגריה במשך תקופה של עשר שנים, ובאמצעותה ייחלמו פיזיים לניצולי השואה החיים עדיין בהונגריה (לפי חישוב ראשוני, קצבה של כחמישים דולר לחודש); וכן יטופל נושא הרכוש הציבורי היהודי שנגזל. משא ומתן מתקיים לאחורנה גם בין איליר לבין ממשלת נורבגיה על רכוש יהודי שנגזל או ננטש בזמן השואה. ממשלת נורבגיה הסיכמה להקים ועדה בראשות שופט שתחקור את הבעיה ותציע מתרונות.

בשוויצריה מתקיים משא-ומתן לגבי כספים וחפצי-ערך שהופקדו על-ידי יהודים או שנגזלו מהם והופקדו על-ידי הנאצים בבנקים השוויצריים. איגוד הבנקים השוויצרי טוען שאותרו על היום שלשים-ושניים מיליון דולר בחשבונות דרומים, ואילו הארגונים היהודיים טוענים שחסכום גדול

פי כמה וכמה. הוחלט על הקמת ועדה בלתי-תלויה של אנשי ציבור בראשות אשיות בין-לאומית, שתהיה לה גישה חופשית לכל התיקים בבנקים השוויצריים ושתבחן ביסודיות את הנושא. הוועדה החלה בפעולתה ביוני 1996.

על סדר היום של חבר הנאמנים (ה'בורד') של הגוינט העולמי - שיחה עם אלן גיל, ראש אגף קשרי חוץ, גוינט-ישראל

חבר הנאמנים של הגוינט העולמי מתכנס ארבע פעמים בשנה, בדרך-כלל בניו-יורק, לדיון והחלטה בנושאי פעילויות ותקציב. ישיבות חבר הנאמנים השנה עומדות בסימן של ירידה בהיקף התרומות וקיצוץ תקציבי מקביל. אלה מחייבים את הגוינט לקבוע סדרי עדיפויות חדשים ולהתארגן בהתאם. בשנים האחרונות חלו בעולם תמורות מרחיקות-לכת, שהשפיעו באופן ישיר על מצבם של היהודים. כיום פחת הצורך הדוחק בפעילויות הצלה וסיוע חירום, וניתן להקצות יותר משאבים לשיפור תנאי החיים ולביסוס הקיום היהודי.

פעילותו של הגוינט פרוסה על-פני כחמישים מדינות ברחבי העולם. בתחשב באילוצים התקציביים אימצה הנהלת הגוינט העולמי החלטה אסטרטגית לפעול בשני מוקדים עיקריים: האוכלוסיות הפגיעות במדינת ישראל (ילדים ונוער, אוכלוסיות מיוחדות, קבוצות עולים חלשות וזקנים) וברית-המועצות לשעבר.

פעילות הגוינט בברית-המועצות לשעבר (FSU) מתנהלת בשני אפיקים: תרבות וחינוך יהודיים, וסעד רווחה לאוכלוסיות חלשות. הגוינט שותף לכ-1,800 פרויקטים בתחומי שירותי החינוך, הרווחה והדת בלמעלה מ-170 ערים ועיירות.

הנחות היסוד העומדת מאחורי פעילות הגוינט בברית-המועצות לשעבר: פוטנציאל העלייה האידאולוגית לישראל מוצה רובו ככולו (אף שמדי יום מגיעים לארץ כמאתיים עולים); יש לבנות מחדש ולפתח את הזהות והתרעה היהודית והציונית, כדי להגביר את היקף לעם ישראל ולמדינת ישראל; מכל-מקום, אסור להאניח את האוכלוסייה הקשישה והחולה שאין לה מקורות תמיכה אחרים.

בתחום התרבות והחינוך היהודיים, הגוינט פועל לגיבוש הזהות ולחיווך התודעה היהודית והציונית. לדוגמה, הגוינט סיפק חומר לימודי ליות מ-21,000 תלמידים ב-290 בתי ספר, וכן שלח לבתי הספר היהודיים למעלה מ-200,000 ספרים; מרכזי 'יהליל' לפעילות של הסטודנטים היהודיים ולגיבוש מנהיגות צעירה מוקמים ליד האוניברסיטאות, מרכזים קהילתיים יהודיים הוקמו ב-22 ערים (16 מהם בשנת 1995 לבד).

בתחום הסעד והרווחה, המורה במיוחד בעיית הקשישים: לפי הערכות, חיים כיום בברית המועצות לשעבר כ-450,000 קשישים יהודים; מהם לפחות 200,000 מתקיימים מקצבת זקנה שאינה מספיקה לקיום בסיסי. הגוינט מחוזה יקר-חיים לאוכלוסייה זאת. הוא הקים 139 ארגוני סעד ב-127 אתרים שונים - המפעילים שירותי רווחה כגון ארוחות חמות, חבילות מזון, הכשרת עובדים, השאלת ציוד רמאי וטיפול ביתי.

הגוינות ומגמות חברה ורווחה בישראל

ילדים ובני נוער בסיכון ומשפחותיהם

ההליכי החקיקה בשנים האחרונות, והמודעות הציבורית והמקצועית הגוברת לקיומם של ילדים ובני נוער במצבי סיכון וסכנה, הביאו לעלייה בדיווח על הזנחה והתעללות ולהכרה כי תחום הטיפול בקטינים אלה הנו הכרח קיומי.

גוינות ישראל, באמצעות תחום ילדים בסיכון, נרתם להתמודדות עם משמלה זאת, ופועל למען הילד הבודד, המשפחה, הקהילה והחברה - בתחומי המניעה, האיתור, האבחנה, ההערכה והטיפול.

פעילותו של הגוינות מתפרסת על פני טווח רחב של תחומים: תכנון כוללני לפיתוח שירותים וגיבוש דגמים קהילתיים חדשים; קביעת סטנדרטים לשירותים מוסדיים; פיתוח משאבי אנוש; טיפוח מנהיגות מקצועית; יצירת בסיס-ידע לפיתוח תכניות חדשות; בניית מאגר נתונים ומידע; מחקר והערכה, ועוד.

היקף הבעיה משתקף בנתונים המוצגים להלן.

נתוני-יסוד:

- בסוף שנת 1994 חיו בישראל 2.02 מיליון ילדים, שהיוו 37.0% מהאוכלוסייה הכללית.
- ילדים מהווים 34.0% מהאוכלוסייה היהודית (25.1% מאוכלוסיית העולים) ו-64.0% מהאוכלוסייה הלא-יהודית (שיעור הגבוה יותר אף מזה בארצות השכנות: מצרים - 45.8%; ירדן - 50.7%; סוריה - 54.9%).
- שיעור הילדים מכלל האוכלוסייה נבוח בהשוואה לרוב מדינות המערב (נורמניה - 19.6%; יפן - 21.8%; בריטניה - 22.2%; צרפת - 24.0%; ארה"ב - 26.0%).
- מכלל המשפחות עם ילדים בישראל - 83.1% בנות ילד אחד עד שלושה, ו-16.9% בנות ארבעה ילדים ויותר.
- שיעור המשפחות החד-הוריות מכלל המשפחות עם ילדים עמד בשנת 1991 על 7.4% (בהשוואה ל-9.0% בגרמניה; 16.0% בדנמרק; 19.0% בנורבגיה; ו-28.0% בארה"ב).
- שיעור הלידות של אמהות קטינות (עד גיל 19) מכלל הלידות בישראל עמד בשנת 1993 על 4.0% (נמוך בהרבה מהשיעור המקביל במדינות הרוסיות - 16.5% ובארה"ב - 12.9%; אך נבוח מזה במדינות רבות אחרות: גרמניה - 3.4%; שוודיה - 2.6%; צרפת - 2.4%; ויפן - 1.5%).

נתוני רקע על ילדים בסיכון:

- בין מאפייניה של אוכלוסיית הילדים בסיכון: מצוקה כלכלית במשפחה; משפחות גדולות, משפחות חד-הוריות, משפחות בהן ראש המשפחה מובטל, משפחות בהן לפחות אחד מן ההורים סובל ממצלת נפש, פיגור, התמכרות או מעורבות עבריינית.
- מרבית הילדים ובני הנוער בסיכון סובלים מיותר מבעיה אחת: התעללות; הזנחה; בעיות בתחום הלימודי, בתחום התפקוד בבית הספר ובתחום הרגשי.

ילדים החיים מתחת לקו העוני:

- בשנת 1994 חיו 22.8% מכלל הילדים בישראל מתחת לקו-העוני.
- תחולת העוני בקרב משפחות בנות ארבעה ילדים ויותר - 37.8%, ובקרב משפחות בהם ראש המשפחה איננו עובד - 60.4%.
- בשנת 1986 (השנה האחרונה שלגביה יש נתונים על תחולת העוני לפי קבוצות אוכלוסייה), חיו מתחת לקו העוני 10.2% מאוכלוסיית הילדים היהודיים ו-59.2% מאוכלוסיית הילדים הלא-יהודיים.

הזנחה והתעללות בילדים:

- כ-40,000 ילדים מוכרים לשירות לילד ולנוער כחשופים להזנחה והתעללות.
- החוק להגנה על קטינים וחסרי ישע (תיקון 26 לחוק הפלילי), דצמבר 1989, הביא לעלייה משמעותית במספר הדיווחים על ילדים החשופים להזנחה והתעללות (מספר רשויות מקומיות מסרו כי מספר זה שולש בשנתיים שלאחר התיקון בהשוואה לשנתיים שלפניו).

נשירה וניטוק:

- בשנת 1993 הוערך כי בישראל מצויים כ-30,000 בני נוער שאינם משולבים בבית ספר.
- העיסוק בנשירה ובהשלכותיה חשף תופעות נוספות של תת-השיגות, יטרונ-נשירה ונשירה סמויה - שרן על-פי ההערכות שכיחות יותר מן הנשירה עצמה.

ילדים בטיפול (לפי חוק הנוער ובנסיבות אחרות) מקידי סעד לחוק הנוער:

- בשנת 1993 - 13,921 ילדים; בשנת 1994 - 16,342 ילדים (מתוכם 4,972 ילדים בשל פגיעה פיזית כסיבה עיקרית, 913 ילדים בשל פגיעה מינית; 2,640 ילדים בשל פגיעה נפשית ו-6,827 - בשל הזנחה).

תיקי חקירה - קטינים:

- בשנת 1994 נמצאו בישראל 6,971 קטינים בעלי תיקי חקירה (16.1% ממשפחות בנות ילד אחד או שניים; 22.1% ממשפחות בנות שלושה ילדים; 20.3% ממשפחות בנות ארבעה ילדים, ו-41.5% ממשפחות בנות חמישה ילדים ויותר).

תיקים שנפתחו בעקבות עבירות של הזנחה, מגיעה והתעללות בילדים בתוך המשפחה (למעט עבירות מין):

- בשנת 1990 - 194 תיקים; בשנת 1994 - 774 תיקים.

תיקים שנפתחו בנין עבירות מין וגילוי עריות:

- בשנת 1990 - 67 תיקים; בשנת 1993 - 350 תיקים, ובשנת 1994 - 206 תיקים.

ילדים בטיפול שירות המבחן לנוער:

- בשנת 1980 - 9,346 ילדים; בשנת 1990 - 12,905 ילדים, ובשנת 1994 - 15,504 ילדים.

מקור עיקרי: המועצה הלאומית לשלום הילד, **ילדים בישראל - שנתון סטטיסטי, 1995**, ירושלים, 1995 (הופק בסיוע גוינות-ישראל).

בבית גוינט-ישראל

עובדים חדשים

תהליך לקליטת עובדים חדשים:

במסגרת תהליך הפיתוח הארגוני גיבש צוות משאבי אנוש תהליך לקליטת עובדים חדשים, שזכה לברכתה של ההנהלה. התהליך הרב-שלבי יבוצע על-ידי האגף הקולט, משאבי אנוש וחשבות השכר, ויכלול קבלת פנים באגף ולאחריה קליטה מנהלית, מקצועית וחברתית. כל השותפים לתהליך הקליטה יעברו הדרכה מתאימה כדי להבטיח את הצלחתה המלאה.

עובדים חדשים שנקלטו מאז יוני 1996:

יאירה אונגר - מנהלת תכניות באגף חינוך ונוער. במסגרת זאת תעסוק בפרויקטים של סביבת חינוך בשיתוף עם משרד החינוך, ותנהל את הצוות של משרד החינוך שיעבוד בפרויקטים אלה. יאירה הנה בעלת תואר שני בחינוך ולשון עברית. עבדה כיועצת ומנחה עצמאית בתחומים של פיתוח מנהלים, ניהול ומדעי ההתנהגות, ליווי וייעוץ אישי למנהלים והכשרת מנחים. שימשה כראש מינהל ההדרכה במרכז עישותי (מרכז לפיתוח וליישום מדעי ההתנהגות).

חן ברם - מנהל מרכז למשאבי ידע לעולי קווקז ובוכרה. בעל תואר ב.א. בסוציולוגיה ופילוסופיה, ותואר מ.א. באנתרופולוגיה - האוניברסיטה העברית בירושלים. מורה דרך מוסמך בארץ ובחו"ל. עסק במחקר בתחום החינוך הבלתי מרמאלי במכון טרומן, שימש כמדריך ארצי במדעי החברה במחלקה למכוונים של משרד החינוך. בעל ידע רחב בתחומים התרבותיים-אנתרופולוגיים של יהדות קווקז.

אמנדה נולדמן - רכזת משלחות.

אמנדה נולדה וגדלה בליברפול, אנגליה. מאז עלייתה בשנת 1993 עבדה במחלקת נוער וחלוץ בסוכנות היהודית כרכזת תכנית שירות לעם. בעלת תואר ראשון במדניות ציבורית ומנהל מאוניברסיטת לידס. כמו-כן היא משמשת תרפיסטית מוסמכת לשיאצו - איוון הנוף.

ענת גולדשטיין - מנהלת תכניות באגף חינוך ונוער; מנחה בתחום הפסיכופדגוגי ואחראית על פיתוח תכניות בתחום משפחות במצוקה.

ענת הנה בעלת תואר ראשון בפסיכולוגיה וחינוך, ותואר שני בהכוונה וייעוץ שאותו רכשה בארצות-הברית. בשנים האחרונות עסקה בהוראת התרפיה המשפחתית באוניברסיטה העברית בירושלים, עבדה עם משפחות, זוגות ויחידים, ועסקה בפינוק על קבוצות של מטפלים משפחתיים. במשך השנים טיפלה במשפחות לזן ילדים עם בעיות התנהגותיות ורגישות.

אנטוני קורנשטיין - מנהל יחסי ציבור.

אנטוני הוא יליד אנגליה; סיים תואר ראשון (גאוגרפיה) ושני (לימודים אמריקניים) באוניברסיטה העברית בירושלים. עבד בתחום התקשורת הציבורית במערכת הפוליטית הממשלתית בווינגטון. תפקידו האחרון: איש יחסי ציבור בצוות של בית הנבחרים האמריקני.

רחל קינן - מזכירת ד"ר משה אבן-חן והאגף לפיתוח משאבי אנוש.

רחל עלתה לארץ מארגנטינה. במשך השנים התלוותה לבעלה בשליחות מחלקת העלייה של הסוכנות היהודית ומגבית קרן היסוד. בתקופת שהותה זאת הכירה היטב את הקהילות היהודיות בדרום אמריקה, ואף הוצתה בפני חוגים יהודים בנושאי אקטואליה ישראלית. בארץ עסקה בארגון אירועים ובתפקידים מינהליים שונים. מתמחה בתרגום מסמכים מספרדית לעברית.

פרסומים חדשים

תכנית אב לפיתוח שירותים לילדים ונוער בסיכון ולמשפחותיהם.

חיפה: עיריית חיפה וגוינט-ישראל, 1996. באר-שבע: עיריית באר-שבע וגוינט-ישראל, 1996.

עיריית חיפה ועיריית באר-שבע פרסמו לאחרונה כל אחת יתכנית-אב לפיתוח שירותים לילדים ובני נוער בסיכון ולמשפחותיהם. התהליך התכנון הכוללני המקומי שהביא לפרסום נערך ביזמת גוינט-ישראל ובביצוע משותף עם כל אחת מן העיריות ובסיועם של משרד העבודה והרווחה וגופים ממשלתיים, ממלכתיים וציבוריים אחרים. התכנית הוכנו בסיוע מקצועי וספרי של גוינט-ישראל, תחום ילדים בסיכון; איוסף הנתונים נערך על-ידי גוינט-מכון ברוקדייל, תחום ילדים ונוער.

המסמך הסופי כולל המלצות כלליות ונותנים סוציו-דמוגרפיים על אוכלוסיית הילדים והנוער בערים אלה ואוכלוסיית היעד בפרט, ועל מערך הארגונים המספקים שירותים לילדים ונוער בסיכון ולמשפחותיהם בעיר. לאחר מכן מוצגים צרכים לא מסופקים ומועלות המלצות מפורטות בתחומי האיתור, האבחון, ההתערבות והמניעה, וכן בתחום התיאום והקשר בין ארגונים ושירותים. לבסוף, מותוות תכנית עבודה ראשונית בתחום זה.

תכנית האב של עיריית חיפה ועיריית באר-שבע לפיתוח שירותים לילדים ובני נוער בסיכון ולמשפחותיהם מהוות דגמים ארציים ראשונים להתמודדות כוללת ומקיפה עם מצבים אלה. ההמלצות שנקלטו בפרסומים מצויות עתה בשלבי יישום.

עורך: ד"ר עידן ירון
סדר: אסתי ביהם
הבאה לדפוס: יצחק אמיתי